

A Komplex Alapprogram az intézményfenntartók nézőpontjából

Szerzők:

Török Balázs, Jankó Krisztina, Németh Zoltánné, Révész László

Lektor:

Hidas Zoltán

2020

1	Összefoglaló.....	3
2	Az adatgyűjtés módszerei.....	4
3	A fenntartók Komplex Alapprogrammal kapcsolatos tapasztalatai	6
3.1	Eszközigény a Komplex Alapprogramban.....	7
3.2	A Komplex Alapprogram megvalósításának emberi erőforrást érintő vonzata	8
3.3	Fenntartói jó gyakorlatok	9
3.4	Hálózatosodás a Komplex Alapprogramban	10
3.5	Fenntarthatóság	10
3.6	Fenntartói igények, javaslatok	10
4	Mellékletek.....	12

Jelen dokumentum „A köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából” (EFOP-3.1.2-16-2016-00001) – „Komplex Alapprogram bevezetése a köznevelési intézményekben” című pályázati program keretében készült. Készítette: Eszterházy Károly Egyetem - Komplex Alapprogram - Mérés, Értékelés, Minőségügy Munkacsoport. A munkacsoport folyamatos tájékoztatást nyújt a projekt eredményeiről és előrehaladásáról. További dokumentumok, jelentések elérhetők a <https://komplexalapprogram.hu/> „EREDMÉNYEK” menüpont alatt. Észrevételeiket, érdeklődésüket tisztelettel fogadjuk a torok.balazs.gyozo@uni-eszterhazy.hu címen.

1 Összefoglaló

A Komplex Alapprogram koncepciója és megvalósíthatósági tanulmánya alapján az intézmény fenntartók nem tekinthetők közvetlen kedvezményezett csoportnak (Magyarország Kormánya, Európai Unió 2017.; EKE és mások. 2018; Széchenyi 2020 2018.). Mivel azonban a fenntartók irányítói tevékenységének része a köznevelési intézmény pedagógiai-szakmai tevékenységének és eredményességének ellenőrzése, ezért a Komplex Alapprogram Mérés, Értékelés, Minőségügy Munkacsoportja áttekintést készített a fenntartók Komplex Alapprogrammal kapcsolatos visszajelzéseire, igényeire vonatkozóan (2018-19). Az áttekintés elkészítését az is motiválta, hogy Európai Unió ajánlásai felhívják a figyelmet arra, hogy a fejlesztési beavatkozások a több szereplős, hálózatos együttműködés esetén sikeresebbek (Lyche 2010: 31).

Jelentésünk bemutatja a Komplex Alapprogramban résztvevő intézmények fenntartóinak visszajelzéseit a program megvalósításáról. Célunk az volt, hogy feltárjuk azokat a területeket, ahol a fenntartók korrekciós javaslatokat fogalmaztak meg a program bevezetésével és működésével kapcsolatban. Jelentésünk a fenntartók képviselőivel felvett 18 interjú beszélgetés alapján készült. Az áttekintés bemutatja a Komplex Alapprogram megvalósításának azokat a folyamatait, melyekben a fenntartók is szerepet játszanak. Ismertetjük azokat megoldásokat, melyeket egyes fenntartók alkalmaztak a program irányítására és nyomon követésére.

Elemzésünk eredményeit összegezve elmondható, hogy a Komplex Alapprogram megvalósításáról a fenntartói visszajelzések többsége kedvező, az esetenként adódó nehézségeket átmenetinek tekintik. A fenntartók szerepükből adódóan jellemzően koordinátori szerepkörben támogatják a Komplex Alapprogram intézményi megvalósítását. Egyes fenntartók oly módon értelmezik a fejlesztéspolitikát támogató szerepüket, hogy az iskolai szakmai munkát érintően is tájékozódnak a program előrehaladásáról. Tapasztalataink szerint a program regionális jelentőségét erősítik a helyi találkozók, ha ezek lehetőséget teremtenek az intézmények saját megoldásainak bemutatására és a Komplex Alapprogramhoz kapcsolódó szakmai konzultációkra. A visszajelzések alapján kedvező gyakorlatnak tűnik a Komplex Alapprogram megvalósulásának fenntartói nyomon követése rövid tájékoztató megbeszéléseken is. Hasznosnak tekinthetők továbbá az olyan találkozók is, melyeken a programban jelenleg nem részt vevő intézmények tájékozódhatnak a különféle feltételek között működő intézmények tapasztalatairól. A fenntartók saját intézményi együttműködést célzó szempontjaik alapján is előnyösnek tartják a KAPOCS-iskolahálózat működtetését.

A fenntartók visszajelzései szerint az iskolavezetők jellemzően a humán- és/vagy az anyagi erőforrás igény megnövekedését jelezték a program megvalósításával kapcsolatban. Az intézményekkel folytatott egyeztetések ennek megfelelően a személyi feltételek biztosítására (pl. létszámemelés, órakedvezmény) és a tárgyi, illetve az eszköz feltételek megteremtésére vonatkoztak. Az eszközigény jellemzően a kisértékű és fogyóeszközökre (pl.: nyersanyag, írószer, papír, ragasztó) vonatkozott, de esetenként érintette a nagyértékű vagy tartós taneszközök beszerzésének lehetőségét is (pl.: tablet, logikai játékok).

A fenntartók és az intézmények viszonylatában jellemzően felmerültek az iskolai dokumentumok (pl. Pedagógiai Program, Házirend) aktualizálására vonatkozó kérdések is, amely a kipróbálási szakasz folyamán a Komplex Alapprogram programiroda útmutatása alapján egységesen megoldódtak.

2 Az adatgyűjtés módszerei

A kipróbálási szakaszban részt vevő 69 feladatellátási hely, 53 köznevelési intézményhez és 13 fenntartóhoz tartozott, melyek közül 11 tankerületi központ volt, 1 egyházi jogi személy (Egri Főegyházmegye) és 1 felsőoktatási intézmény (Eszterházy Károly Egyetem). A 2019. július-augusztus hónapban lezajlott vizsgálat során 7 tankerületben (tatabányai, székesfehérvári, dunaújvárosi, közép-pesti, dunakeszi, monori, ceglédi) és az egyházi fenntartónál készültek interjúk. Emellett két olyan tankerületet is vizsgáltunk, ahol a vizsgálat idején a Komplex Alapprogram bevezetése még csak tervezet volt, itt a program információs előkészítettségét lehetett felmérni. A válaszadó csaknem minden esetben a tankerület igazgató volt – két fenntartó esetén azonban a helyettessel beszélgethettünk. A Mérés, Értékelés Munkacsoport által készített interjúk elemzése mellett az Oktatási Hivatal fenntartói interjúit is felhasználtuk.

A fenntartói interjúk a következő tématerületekre koncentráltak:

- a) a fenntartói feladatellátás nehézségei, kihívások;
- b) a fenntartók KAP-pal kapcsolatos tapasztalatai, informáltsága;
- c) fenntartói támogatás lehetőségei a KAP intézményi megvalósulása érdekében;
- d) fenntartói javaslatok a KAP megvalósulása során.

1. táblázat A Komplex Alapprogram kipróbálási szakaszában részt vevő intézményegységek jellemzői - a fenntartó típus szerinti megoszlás

Fenntartó típusa	KAP résztvevő feladatellátási hely % (N=69)	MÉM vizsgálatba vont feladatellátási helyek % (N=50)
állami felsőoktatási intézmény	3	4
egyházi jogi személy	25	30
tanterületi központ	72	66
Összes	100	100

Forrás: KIR 2019.

A KAP kipróbálási szakaszában egy-egy fenntartóhoz tartozó feladatellátási helyek száma nem arányosan oszlott meg. 3 fenntartó 1-1 intézményegység (feladatellátási hely) tapasztalatain keresztül ismerhette meg a KAP megvalósítását a kipróbálás évében. Két fenntartó esetében 2-2 intézményegység került bevonásra, a többi fenntartó 3 vagy még több intézményegységet támogatott a KAP-ban történő részvétel során (2. táblázat).

2. táblázat A Komplex Alapprogram kipróbálási szakaszában résztvevő intézményegységek jellemzői – fenntartói összetétel

Fenntartó neve	Intézményegység
Egri Főegyházmegye	17
Egri Tankerületi Központ	14
Hatvani Tankerületi Központ	9
Monori Tankerületi Központ	8
Ceglédi Tankerületi Központ	5
Tatabányai Tankerületi Központ	3
Székesfehérvári Tankerületi Központ	3
Esztergomi Tankerületi Központ	3
Balassagyarmati Tankerületi Központ	2
Eszterházy Károly Egyetem	2
Dunakeszi Tankerületi Központ	1
Dunaújvárosi Tankerületi Központ	1
Közép-Pesti Tankerületi Központ	1
Összes	69

Forrás: KIR 2019.

3 A fenntartók Komplex Alapprogrammal kapcsolatos tapasztalatai

A megkérdezett tankerületi igazgatók fontosnak tartják és elismerik a program szükségességét, és ugyanezen a véleményen volt az egyházi fenntartású intézmények fenntartói felelőse is. A fenntartók képviselői kiemelt fontosságú fejlesztési területként említették a pedagógusok szemléletváltásának támogatását és módszertani gyakorlatuk megújítását. A fenntartók érdeklődésüket fejezték ki a pedagógusok továbbképzési részvételén adódó tapasztalatokra vonatkozóan, ezért a Komplex Alapprogram Mérés, Értékelés Munkacsoportja a jövőben tájékoztatókban informálja a fenntartókat a pedagógusok továbbképzésekre vonatkozó visszajelzéseiről.

Az iskolák Komplex Alapprogramba történő belépésében a fenntartók támogató szerepet játszottak, ami arra vezethető vissza, hogy többségükben szükségesnek érzik az intézmények szakmai megújulásának támogatását. Az intézmények részéről megnyilvánult kritikai észrevételeket – melyek jellemzően a bevezetéshez szükséges idő rövidségéből adódtak – a fenntartók igyekeztek érdemben figyelembe venni. A legtöbb odafigyelést igénylő feladat a pedagógusok óraterhelésének áttekintése és alakítása volt az intézményvezetőkkel folytatott egyeztetések során. Emellett az alprogrami foglalkozások megvalósításához szükséges eszközbeszerzések lehetőségeinek keresése jelentett megvitatandó témát. Arra többen is utaltak, hogy a Komplex Alapprogram teret nyitott a fenntartók számára is fontos szakmai együttműködések irányába.

Az intézmények kiválasztásával kapcsolatos eljárást a fenntartók egyöntetűen jónak ítélték meg: a Komplex Alapprogram vezetése által 2018-ban megküldött kiválasztási szempontrendszer és adatbázis alapján módjuk nyílt egyeztetni a projektvezetéssel, és javaslatot tehettek a belépő iskolákra. A program kipróbálási szakasza egyes intézményegységek számára inkább az önkéntességnek, mások számára inkább a fenntartótól vagy az Oktatási Hivaltól származó ajánlásának volt nagyobb jelentősége. A fenntartók megítélése szerint az önkéntesen belépő intézmények esetében nagyobb aktivitás és fokozottabb együttműködési készség figyelhető meg a KAP megvalósítása terén. Aktívabban keresik a program előnyeit, adaptívan igyekeznek hasznosítani azt.

A Komplex Alapprogram mint jogi személy a fenntartókkal kötött olyan együttműködési megállapodást, ami érinti az intézményeket. Az eljárásrenddel kapcsolatosan felvetődött annak igénye, hogy az együttműködés intézményi szándéknyilatkozatok formájában is jelenjen meg. A fenntartói körben tudatos és proaktív szerepkörben mutatkozott meg az egyházi fenntartó, aki a Komplex Alapprogramhoz kapcsolódásban az egyházi fenntartású intézmények szakmai kapcsolatainak erősítését, az intézményrendszer átjárhatóságának növelését tartotta kiemelten fontosnak.

A Komplex Alapprogramba bevont intézmények fenntartóival készített interjúk alapján mutatjuk be az alábbi tématerületeken a programhoz kapcsolódó fenntartói tapasztalatokat.

1. Eszközigény
2. Emberi erőforrásigény
3. Fenntartói jó gyakorlatok
4. Hálózatosodás a Komplex Alapprogramban
5. Fenntarthatóság

3.1 Eszközigeny a Komplex Alapprogramban

A Komplex Alapprogram intézményi megvalósításának eszközigenye a gazdálkodási szabályok miatt az intézmények fenntartóit is érinti. A kipróbálási szakaszban a Komplex Alapprogramban több intézménnyel részt vevő fenntartó az eszközellátottságot „intézményenként változó”-nak nevezte, és e terület fejlesztését saját feladatának tekintette. A megvalósítást egyrészt saját költségvetési forrásaiból fedezi, másrészt a pályázati lehetőségeket is kihasználja.

„Pályázati úton is igyekszünk fenntartóként minél jobb eszközellátottságot megvalósítani. Sajnos nem minden intézményünkben biztosítottak a Komplex Alapprogramhoz szükséges feltételek, eszközök.” (OH 2019c. május 15.)

A fenntartói interjúk alapján az intézmények eszközigenyeire adott fenntartói válaszokat a 3. táblázat foglalja össze. A fenntartói interjúk tanúsága szerint előfordult az is, hogy az intézmények nem jeleztek a fenntartónak a KAP-hoz kapcsolódóan eszközigenyt.

3. táblázat Az intézményi Komplex Alapprogram eszközigenyre adott fenntartói válaszok

Eszközigenyre adott fenntartói válaszok	Eszközigeny teljesítésének módja
A KAP működtetéséhez szükséges eszközigeny biztosítása fenntartói feladat.	- a kisértékű tárgyi eszközök beszerzéséről a fenntartó nem kér tájékoztatást, azt az intézmény megteheti saját költségvetése terhére - a KAP-ba belépő intézményeknek a fenntartó emeli az éves költségvetésben a normatív támogatást - az intézmény összeállítja az igényt, a fenntartó ütemezi a beszerzést - a pedagógiai program sajátosságainak megfelelően a fenntartó biztosítja az eszközöket
Az eszközigenynél figyelembe kell venni a szűkös költségvetési forrásokat.	- a KAP-os eszközigenynek csak egy része teljesíthető - a KAP-os eszközigeny csak akkor teljesíthető, ha valamilyen más beruházás nem valósul meg - a KAP eszközigenye jelenleg még teljesíthető, de amikor minden intézmény elkezd a program szerint dolgozni, akkor olyan mértékű lesz a KAP eszköz- és anyagigenye, amit már nem fog tudni teljesíteni a fenntartó - célszerű lenne jelezni a Klebelsberg Központnak, hogy a KAP-ban részt vevő intézmények megcímkézett forrást kapjanak a KAP-költségekre - tisztázni kellene, hogy kinek a feladata az eszközök biztosítása

A pillanatnyi eszközigenyen túl egyes fenntartók javasolták úgynevezett KAP Start Alapcsomag definiálását, mely tartalmazná a megvalósításhoz szükséges személyi és tárgyi feltételeket. A csomag segítségével a belépő iskolák pontosabban irányíthatnák adaptációs folyamataikat. Van, ahol

fenntartói vagy akár önkormányzati támogatás megszerzésére is kísérletet tehetnének az iskolák a Start Alapcsomag ajánlásai révén.

3.2 A Komplex Alapprogram megvalósításának emberi erőforrást érintő vonzata

A fenntartók képviselői részt vettek a Komplex Alapprogram tájékoztatóin, képzésein így informáltak abban a kérdésben, hogy a program bevezetése az intézmények vezetése és pedagógusai számára többlet munkaterhet jelent. Több fenntartó fogalmazta meg azt, hogy a KAP-ot bevezető intézményekben a kötelező óraszám csökkentése lehet a megoldás a pedagógusok KAP-pal kapcsolatos munkaterhek csökkentésére. Konkrét javaslatok is elhangzottak, miszerint egységesen 21 vagy 22 óra legyen a KAP-ot alkalmazó pedagógusok kötelező óraszám, így a fennmaradó 3-4 óra a Komplex Alapprogrammal kapcsolatos feladatokra fordítható. Több intézmény vezetője már a tervezési szakaszban jelezte fenntartójának, hogy a Komplex Alapprogram egyes elemeinek megvalósítása plusz emberi erőforrásigényt jelent az intézményben. Előfordult az is, hogy az intézmény ezt az igényt nem jelezte a fenntartónak, és saját hatáskörben úgy döntött, hogy a program plusz emberi erőforrást igénylő részeit nem vezetik be.

A fenntartók az eszközigényhez hasonlóan az emberi erőforrás igényt különböző módon kezelték, így egyes intézményekben a fenntartó csak a Komplex Alapprogram módszertanának bevezetését várta el intézményeitől, azoknak a programelemeknek a bevezetésére, amelyek óraszám emelkedést jelentettek az intézményben nem kaptak támogatást. Más fenntartók azt az álláspontot képviselték, ha az intézmények a fenntartó ajánlására léptek be a programba, és ezt beépítették a Pedagógiai Programjukba is, akkor a fenntartónak kell a program bevezetéséhez és működéséhez szükséges feltételeket biztosítani.

A KAP megvalósításának leggyakrabban említett emberi erőforrást igénylő elemei az alprogramok, de volt olyan intézmény, ahol a „Ráhangolódásra” vagy a „Te órád” programelemekre kértek plusz órakeretet. Az intézmény által kialakított KAP-gyakorlattól függően az öt alprogrami elem a tanulók számára lehet kötelező vagy választható. Az iskolák egy részében a korábbi pedagógiai gyakorlatnak (egész napos iskola, szakkörök, napközi, tanulószoba) megfelelően az intézményben alkalmazott pedagógusok létszáma lehetővé tette a KAP programelemek megvalósítását. Ugyanakkor azokban az intézményekben, ahol eddig nem volt, vagy kisebb volt a délutáni tanítási időn túli úgynevezett „egyéb foglalkozások” aránya, ott plusz órakeret és/vagy pedagóguslétszám növelésének az igénye fogalmazódott meg az intézmények részéről. Egyes intézményvezetők jelezték azt, hogy iskolájukban a pedagógushiány miatt nem tudják bevezetni a program minden elemét. Ilyenek a „Ráhangolódás”, a „Te órád” és az alprogrami foglalkozások. Ez több esetben azokat az intézményeket érinti, ahol magas a hátrányos- és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya.

3.3 Fenntartói jó gyakorlatok

A Komplex Alapprogramnak egyik fontos üzenete, hogy nemcsak a formális csatornákon (képzések, workshopok, szakmai tanácsadók) keresztül juthatunk hasznos információkhoz, hanem a programban résztvevők is megoszthatják egymással a tapasztalataikat. A

4. táblázat A fenntartói interjúk jó gyakorlataiban azokat a fenntartói gyakorlatokat gyűjtöttünk össze, melyek mások számára is hasznosak lehetnek.

4. táblázat A fenntartói interjúk jó gyakorlatai

Sorszám	A jó gyakorlatok leírása
1.)	Fenntartói Komplex Alapprogram kapcsolattartó/ koordinátor - kapcsolatot tart a program munkatársaival, - kapcsolatot tart a programban részt vevő intézményekkel, - részt vesz a KAP-os rendezvényeken, - gyűjti és továbbítja azokat az információkkal, amelyek szükségesek a program sikeres működéséhez.
2.)	Komplex Alapprogram tapasztalatainak fenntartói szintű bemutatása - igazgatói értekezleteken, pedagógiai szakmai napokon a KAP-os intézmények beszámolnak a programban elért eredményeikről, megfogalmazzák a kihívásokat, bemutatják azt, hogy az egy-egy intézmény hol tart a program megvalósításában, milyen eredményeik vannak.
3.)	Komplex Alapprogramban résztvevő iskolák fenntartói szintű támogatása - a program működtetéséhez szükséges eszközökkel, - a képzésekre való eljutás támogatása, - képzések szervezése helyben vagy közeli helyszínen, - tapasztalatcsere, iskolalátogatás támogatása.
4.)	Komplex Alapprogram tájékoztatójának fenntartói szintű megszervezése - a fenntartó lehetőséget biztosít és szervezi az iskolai tájékoztatást, workshopot, tapasztalatcsere és egyéb KAP-os programokat (pl. iskolalátogatás Hejőkeresztúron) azért, hogy intézményei első kézből értesüljenek a programról.
5.)	Komplex Alapprogramban részt vevő iskoláknak plusz órakeret biztosítása - az intézmények egy részénél, leginkább felső tagozaton az intézményi óraszám nem elégséges ahhoz, hogy a Komplex Alapprogram minden eleme bevezetésre kerüljön, - az intézmények leggyakrabban az alprogrami foglalkozásoknál, „Te órád”-nál és a reggeli „Ráhangelődés”-nél jelezték a plusz óraszám igényüket.
6.)	A Komplex Alapprogramba újonnan belépő iskolák támogatása - a programhoz csatlakozás előtti iskolalátogatás, egy olyan iskolába, ahol a program jól működik, - az intézményvezetők és pedagógusok támogatása a tantárgyfelosztásban és a KAP intézményi bevezetésének kidolgozásában, - a bevezetéskor jelentkező nehézségek és kihívások megbeszélése és a működés segítése.
7.)	A Komplex Alapprogramban résztvevő pedagógusok támogatása - munkacsoport- vagy munkaközösség vezetőnek pótlék biztosítása, - órakedvezmény a KAP-ban dolgozó pedagógusoknak.

3.4 Hálózatosodás a Komplex Alapprogramban

A Komplex Alapprogram sikeres működésének egyik sarokpontja lehet az, hogy a fenntartók és az iskolák megismerhetik egymás helyzetét, gyakorlatát és átadott tapasztalataikkal segítenek elindítani a KAP bevezetését vagy megoldani a felmerülő kihívásokat.

„Vegyenek részt a pedagógusok, meg az intézményvezetők minél több ilyenén, mert én azt gondolom, hogy egymásnak látóköreit, meg egymásnak az elképzeléseit pozitív irányba tudja elmozdítani. ... nem szabad beszűkülniük a saját iskolájuk területére. Mindenképpen nyitni kell, és minél több külső információval kell nekik találkozni. Ez a jövő útja, semmi más.” (Jankó Krisztina 2019. július 17.)

A fenntartók érdeklődnek a tankerületek közötti együttműködés iránt is. Ennek megvalósulását leginkább a KAPOCS-iskolahálózaton keresztül képzelik el. A KAPOCS-iskolahálózat egy ún. fenntartói fórummal egészülhetne ki. Szervezetileg egy területi szakmai segítő szerepkör kialakítását tartanák kedvezőnek. Egyes interjúalanyok kifejezték, hogy szívesen megismernék az ott végzett szakmai munkát, közvetlen kapcsolódással a programvezetés felé. Feltevésük szerint a KAPOCS-iskolahálózat működése révén intenzívebbé válna a tapasztalatszerzés, az egymástól tanulás, az információcsere a Komplex Alapprogram megvalósításáról.

3.5 Fenntarthatóság

A fenntartók a Komplex Alapprogram bevezetését támogatják, működést az intézményeikben hosszú távon képzik el, és a kipróbálást követően folytatni szeretnék. Az az igény fogalmazódott meg, hogy a program fenntartásának pénzügyi részét hosszabb távon a költségvetés keretei között a fenntartók rendelkezésére kellene bocsájtani. Az egyik fenntartó képviselője szerint, ha nincs központi támogatás, akkor a pénzügyi vezetőket nehéz meggyőzni arról, hogy a programban való részvétel nélkülözhetetlen. A fenntartók azt várják a programtól, hogy szakmai megújulást hoz az intézményeikben, és a pedagógusok továbbképzésével és szemléletváltásával megoldhatóak, kezelhetőek lesznek az iskolákban a pedagógiai kihívások.

3.6 Fenntartói igények, javaslatok

A vizsgálat eredményeképpen bemutatjuk azokat a fenntartói javaslatokat, amelyek a program sikeres intézményi bevezetéséhez és megvalósulásához járulnak hozzá.

- A fenntartók a továbbképzésekről, pedagógusok felkészítéséről szívesen vennének szakmai tartalmú visszajelzéseket. A feladat a Komplex Alapprogram Mérés, Értékelés Munkacsoport feladatellátása alapján oldható meg.
- A programmal kapcsolatban az intézményekben zajló folyamatokról a KAP-ról közvetlen tájékoztatást szeretnének. Ezt az igényt elégíti ki a fenntartóknak készített jelentés.
- Hasznosnak ítélték a fenntartói fórumokat, találkozókat, egy „fenntartói műhely” megszervezésének a gondolata is felmerült.

- Igényként fogalmazták meg azt is, hogy a KAP elektronikus felületén szeretnének kommunikálni a programvezetéssel, vagy lehetne egy egyedi kóddal ellátott fenntartói felületet, ahol nyomon követhetők lennének a KAP-os intézményeikben zajló folyamatok.
- Kiemelten fontos javaslatként fogalmazódott meg a KAP bemutatása a hátrányos helyzetű településeken.
- Egyes fenntartók szeretnék, ha a program ajánlásokat fogalmazna meg, amelyek alapján koordinálhatnák az intézmények eszközbeszerzéseit. A később rendelkezésre álló források esetén ezeket figyelembe vennék.

A Komplex Alapprogram megvalósítói elkötelezettek abban a tekintetben, hogy a fenntartói kezdeményezésekre, igényekre reagáljanak. Folyamatosan fenntartják tehát a párbeszédet az érintett fenntartókkal, mint azt a jelen áttekintésünk is mutatja.

4 Mellékletek

Felhasznált irodalom

OH (2019c. május 15.): Fenntartói interjú. Interview with Egri Főegyházmegye. Eger.

EKE; OH; ELTE; PTE; SZTE; DE et al. (2018): MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI TANULMÁNY A PEDAGÓGUSOK MÓDSZERTANI FELKÉSZÍTÉSE A VÉGZETTSÉG NÉLKÜLI ISKOLAEHAGYÁS MEGELŐZÉSE ÉRDEKÉBEN. EFOP-3.1.2-16

Jankó Krisztina (2019. július 17.): Fenntartói interjú – kipróbálási szakasz. évváró. Interview with Tankerületi Igazgató. Dunaújváros.

Lyche, Cecilia S. (2010): Taking on the Completion Challenge. A literature review on policies to prevent dropout and early school leaving (OECD Education Working Papers, 53)

Széchenyi 2020 (2018): FELHÍVÁS a végzettség nélküli iskolaelhagyást csökkentő intézkedések megvalósítására. A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében. EFOP-3.1.2-16.

Magyarország Kormánya; Európai Unió (2017): FELHÍVÁS – a végzettség nélküli iskolaelhagyást csökkentő intézkedések megvalósítására. A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében. EFOP-3.1.2-16.

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat	A Komplex Alapprogram kipróbálási szakaszában részt vevő intézményegységek jellemzői - a fenntartó típus szerinti megoszlás	4
2. táblázat	A Komplex Alapprogram kipróbálási szakaszában résztvevő intézményegységek jellemzői – fenntartói összetétel	5
3. táblázat	Az intézményi Komplex Alapprogram eszközigenyre adott fenntartói válaszok	7
4. táblázat	A fenntartói interjúk jó gyakorlatai	9